

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. CHEBAPCI

APARE ODATĂ PE
SĂPTĂMÂNĂ

PROPRIETAR : I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an 30 Lei
Pe 6 luni 16 >
Pe 3 luni 8 >

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă portul

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REPRODUCȚIA INTERZISĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘCI

91,— Cheiul Dâmboviței —91.

Vis-à-vis de Palatul Justiției

Un număr vechiu 2 Lei

Cine primește două numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat.

Din cauza sfintelor sărbători și a vacanționei Paștelui, numărul viitor al ziarului nostru va apărea Duminică 20 Aprilie cor.

REDACȚIA

S U M A R

Drepturile soției în cas de faliment al bărbatului, de d-l *D. G. Maxim*, Președintele secțiunii comerciale a tribunalului Iași.

Jurisprudența Română.

Inalta Curte de casație și justiție, secțiunii-unite : *Deciziunea generală a Cailor Ferate Române cu Saveta P. Bobuțeanu și alții.*

Curtea de apel din București, secția I : *Gr. I. Periețeanu cu Eforia spitalelor civile din București.*

Tribunalul jud. Iași secția II : *Doctorul N. Chrisochelalis cere a se pune sub interdicție d-na Maria Petrov.*

Informațiuni. — Bibliografie.

Drepturile soției în cas de faliment al bărbatului

Posițiunea juridică a femeii în urma falimentului bărbatului poate privi atât activul cât și pasivul. Legea nouă a falimentelor consacră dispozițiuni complete asupra dreptului femeii de a și relua bunurile sale dotale ori parafernale din activul masei credale. Articolele 790, 791 și 793 coprind regule precise.

În ce privește însă dreptul soției de a se prezenta la pasiv cu creanța sa dotală spre a i se restitui banii sau valorile fungibile cari s'au confundat în casa și patrimoniul bărbatului, legiuitorul nostru ca și cel italian nu zice un singur cuvânt și este de regretat că această lacună¹⁾ n'a fost

înlăturată cu ocaziunea revizuirii legii falimentelor din 1895.

Nu intru în amănuntele împrejurărilor istorice cari au inspirat severitate multor legiuiri în dispozițiunile cari privesc restituirea averii femeii în urma falimentului soțului. De sigur, însă, că spiritul acestor legi, în materia ce ne preocupă, derivă din considerațiunea că averea ambilor soți formează oare-cum gajul aparent care a determinat pe creditorii de a da credit falitului și această aparență se întemeiază pe modul de trai și cheltuelile ce fac zilnic soții. Dacă afacerile merg rău și declarându-se falimentul, se găsește la urmă că toată averea aparține soției falitului, ne aflăm în fața unui datornic care și bate joc de creditorii pe cari i-a ruinat și care continuă să trăiască împărătește pe socoteala femeii. Ca să se înlătore asemenea rezultate nu trebuie totuși ca legiuitorul să îndepărteze absolut, ca supuse bănuielei, pretențiile femeii. Ori-ce s'ar zice, femeia merită tot atât de mare interes ca și cei-l'alți creditorii. În loc să fie sever față cu soția falitului, legiuitorul poate lua măsuri pentru ca atât drepturile ei cât și ale creditorilor să fie deopotrivă ocrotite.

În primul loc, este necesar ca creditorii, cari au afaceri cu bărbatul, să fie în putință de a cunoaște precis în ce consistă îndatorirea restituirei eventuale în cas de faliment și prin urmare măsura în care creditul său se găsește micșorat. Legiuitorul nostru îndatorește pe soțul comerciant

olandez consideră pe femeie părtaşă la activ împreună cu cei-l'alți creditorii chirografari pentru creanța sa personală (art. 852—883). Legea portugheză și diferitele legi a cantoanelor elvețiene privesc creanțele femeii falitului mai mult sau mai puțin privilegiate. După legea ungară creanța femeii este privilegiată dacă este înscrisă în registrul hipotecelor, fără care nu este de cât chirografară. În ce privește cele-l'alte legislațiuni, a se vedea : «Manuel de droit commercial français et étranger» par *E. G. Hoehster* pag. 766—789.

¹⁾ *Edmond Thaller*, «Des faillites en droit comparé». II pag. 134. Codicilele frances are aceeași lacună și legea nouă a lichidărei judiciare n'a completat-o. *Edgar Marx*. «Etude sur le droit de la femme dans la faillite du mari» pag. 35 și urm. Codicilele

de a publica și afișa clausele contractului de căsătorie, de a-l menționa chiar în registrul firmelor (art. 19 și 20 din cod. comerc., art. 7 din legea firmelor). Dar această îndatorire nu este de mare folos, pentru că ea n'are ca sancțiune, pentru soție, imposibilitatea opunerii acestor clause față cu cel de al treilea, dacă formalitățile acestea n'au fost îndeplinite, și în fața acestor dispozițiuni imperfecte nimeni nu s'a gândit măcar de a pune la îndoială drepturile femeii în cas de faliment, când publicitatea regimului matrimonial a fost neobservată¹⁾. Contractanții, însă, au puțința de a cunoaște clausele actului de căsătorie, dacă nu dau credit cu ochii închiși, căci actul 'și capătă oare-care publicitate prin autenticitate și transcriere. Greutatea începe, însă, atunci când căsătoria soților a avut loc în țară străină, fie dârși naționali ori străini. De unde să știe cei de al treilea dispozițiunile actului de căsătorie, dacă nu este publicat? Și cum în asemenea ipotesă să fie admisă la pasiv femeia cu o creanță dotală însemnată, pe care creditorii n'au putut să conteze atunci când i-au oferit credit din cauză că nu le-a stat prin puțința a o cunoaște²⁾. Publicitatea regimului matrimonial este deci de un interes capital pentru credit și acest interes era îndestulător pentru ca legiuitorul să impună în mod eficace și legal comercianților căsătoriți în țară cât și naționalilor ori străinilor căsătoriți în afară de cuprinsul țerei, publicitatea actului de căsătorie, cu sancțiune formală pentru soție ca în cas de a o neglija să nu se fie în seamă clausele ce le cuprinde față cu dârșa în raport cu alți interesați în falimentul soțului³⁾.

În al doilea loc, legiuitorul poate înlătura pericolele ce ar surveni pentru creditorii prin admiterea fără serioase garanții a creanțelor femeii, îndatorind-o de a dovedi în mod riguros dreptul

1) Sancțiunea dictată de legea noastră este numai pedeapsa bancrutei simple, în cazul neîndeplinirii formelor cerute.

2) Este adevărat că art. 720 din Procedura civilă îndatorește pe bărbatul al cărui contract de căsătorie s'a format în străinătate de a-l transcrie după trei luni de la întoarcerea sa în țară în registrul Tribunalului domiciliului său, așa că în lipsa unei asemenea transcripțiuni actul este nul și deci neoposibil celor de al treilea (art. 1228 și 1229 Cod. civ.). Consider, însă, ipotezele unor acte dotale neautentificate și ne transcrise, la masa credală, pentru că Procedura civilă nu îndatorește la formalitatea transcripțiunei și pe străinii stabiliți în țară după căsătoria lor, și din cauză că unele instanțe declară valabile asemenea acte dotale ca simple înscrise spre a proba creanța femeii contra soțului, dacă ele cuprind declarațiunea soțului că a primit suma în ele prevăzută ca constituită drept dotă. A se vedea decisiunea Curței din București, secțiunea I, Nr. 21 din 1892; *Ion Rădoi* «Noul Codice de comerț», pag. 261.

3) În Austria femeia nu poate opune creanțele ei dotale în falimentul soțului, dacă n'a inserat actul de căsătorie în registrul de comerț: creditorii posteriori acestei inscripțiuni sunt singurii cărori li se poate opune creanțele dotale (§ 50 al legii din 1868). După legea spaniolă, de asemenea, contractele dotale neînscrise în registrul comerțului perd dreptul de preferență ce se acordă celor ce îndeplinesc această formă (art. 909 Cod. com.).

de care se prevalează contra masei credale. Legiuitorul nostru ca și cel italian a stabilit în această privință regula după care toate bunurile câștigate și datoriele plătite de către femei în timpul căsătoriei sunt presumate, față cu masa credală, de a fi plătite din banii bărbatului, afară de proba contrară (art. 792 și 797 al. I). Presumpțiunea muciană 'și are aplicațiunea sa cu rigoare atât în codicele italian cât și după legea belgiană și germană. Imobilele pot fi ușor recunoscute dacă aparțin femeii, iar când este vorba de obiecte mobile femeia le va lua în natură, dacă dovedește identitatea lor cu un inventar său ori-ce alt act cu dată certă (art. 790, 791 și 793 din cod. com.).

Am zis însă, că legiuitorul nostru nu se ocupă despre restituirea banilor sau valorilor fungibile constituite dotă prin actul de căsătorie, și din această cauză se face multă discuțiune asupra cesțiunei de a se ști dacă falimentul bărbatului atrage de drept separațiunea de bunuri, ori dacă femeia n'are facultate de a se înscri la pasiv cu creanța sa dotală fără a o supune la formalitățile separațiunei? Socot că lacuna legiuitorului asupra acestui punct nu ne îndreptățește să trimitem mai întâi pe femei ca să obțină separațiunea, ca pe această cale să dovedească înaintea instanței civile desordinea daraverelor bărbatului, căci ce altă desordine mai mare este de cât cea dovedită prin declarațiune? Sistemul care îndatorește pe femei să alerge după separațiune, 'mi pare ne-regulat și cu totul lipsit de interes, pentru că este în contradicere formală cu art. 1257 Codicele civile, după care în cas de faliment creditorii femeii pot exercita drepturile acestia până la suma la care se ridică creanțele lor, și apoi, pentru că creditorii n'au interes a asista în instanța separațiunei ci la liquidarea creanței femeii, care numai poate să le aducă prejudicii¹⁾. Când legiuitorul consacră în mod formal dreptul femeii falitului de a 'și relua bunurile sale mobile și imobile, atât dotale cât și parafernale, precum și dreptul ei de a percepe fructele acestor bunuri și de a fi admisă la pasiv cu prețul bunurilor sale înstrăinate de către bărbat, (art. 797 al. 2)

¹⁾ În Franța obiceiul general este de a se cita sindicul odată cu bărbatul în instanța separațiunei de bunuri. (Trib. civ. Seine 24 Dec. 1895, «Pandectes françaises» Recueil mensuel, 1896, II pag. 317). S'a propus însă de multe ori ca să se adauge un articol adițional, după care falimentul să atragă de plano separațiunea. Lucrările preparatorii ale legii din 1889 fac mențiune de aceste propuneri și Camera deputațiilor nu era departe de a ține cont de ele; dar au fost respinse numai pentru că adunarea nu s'a crezut autorizată de a aborda o reformă care privea pe lângă legislațiunea falimentelor ce avea misiune să codifice, și o serie de dispozițiuni regulate de Codicilele civile și cari privesc atât pe cei de al treilea cât și pe soți. *Fernand Devise*, «Réforme de la liquidation judiciaire» 1896, pag. 55. *F. Langlais*, «Réforme des Faillites», 1887 pag. 160 și *Maxime Lecomte*, «Traité de la liquidation judiciaire» 1890, Rapports de M. Laroze et sa proposition pag. 89, 86 și 93.

fără a i se pretinde îndeplinirea formalităților separațiunii, și dacă în această privință texte precise ridică cea mai mică îndoială, nu se poate înțelege pentru ce aceiași femei n'ar avea drept ca să se înscrie la pasiv și cu sumele ce i s'a constituit drept dotă cu ocaziunea căsătoriei¹⁾. Este absolut indiferent cum s'ar titlui această situațiune care operă restituirea întregii averi dovedită a femeii, dar în tot cazul pare o separațiune de bunuri *sui generis* ca consecință naturală a falimentului, pentru că dacă bărbatul falit este desbrăcat de dreptul de administrațiune și de libera dispozițiune a bunurilor sale din momentul declarațiunii în stare de faliment, a interzice drepturile întregi ale femeii, ar fi să i se tăgăduască calitatea de creditoare a soțului, cu dota ce i s'a adus la contractarea căsătoriei, și, deci, să fie expusă cu siguranță la pierderea creanței sale dotale în profitul celor-l'alți creditori. Și să nu se zică că acest drept de restituire nu poate isvorî în timpul căsătoriei în lipsa unei hotărâri de separațiune față cu creditorii, pentru că după art 715 din codice, hotărârea declarativă dă drept tuturor creditorilor falitului a cere și mai înainte de împlinirea termenului datoriile ce au a lua de la dănsul și este necontestat că în asemenea cas ia naștere și dreptul femeii, care numai are necesitate să dovedească desordinea dărilor bărbatului potrivit art. 1256 din codul civil²⁾.

Dealtmintrelea, toate legislațiunile cari stabilesc reguli în ce privește drepturile femeii la restituirea bunurilor sale, nu subordonează preten-

1) D. *Edmond Thaller*, discutând această chestiune în raport cu codicele italian, ale cărui dispozițiuni le-a adoptat în totul și legiuitorul nostru din 1895, fără nici o modificare, zice: «Codicele italian pare că înclină către prima soluțiune în sensul că regimul matrimonial se disolvă de drept, cedând locul separațiunii de bunuri în momentul în care bărbatul este căzut în faliment» (op. cit. pag. 131). Legea spaniolă de și nu se pronunță categoric dacă falimentul atrage de drept separațiunea, totuși prevede principiul general al restituirei pentru toți creditorii și deci și pentru femeie (art. 908 și urm. Code de commerce espagnol, *Prudhomme*, 1891). Legea engleză nu conține regule speciale asupra acestei chestiuni.

2) Tribunalele noastre în general hotărăsc că din combinațiunea dispozițiunilor privitoare la drepturile femeii falitului, reese că falimentul soțului dă naștere la restituirea dotei. Decis. Curții de apel din București, secțiunea III, No. 35 din 1889 și 38 din 1889, *Dreptul* No. 70 din 1889 și 83 din 1889; Tribunalul Iași, secțiunea comercială, s'a pronunțat în mai multe rânduri în acest sens, cu toate că au fost opiniuni diferite. Sentințele No. 50 din 1893 și 57 din 1897. În sentința No. 34 din 1894, tribunalul zice că nu este nici o rațiune pentru ca legiuitorul să fi făcut această deosebire între creditorii și femeie, că a o sili să aștepte până ce va obține separațiunea, cei-l'alți creditori ar putea ajunge la lichidare sau concordat, fără ca ea să mai găsească în urmă ceva în activ. O serie de alte argumente sunt înșirate în această sentință.

țiuni ale unei hotărâri prealabile de separațiune de bunuri, pentru că în nici un cas femeia chiar neseparată de bunuri nu poate să-și atragă pierderea drepturilor sale în favorul masei credale. «Ce ar putea pretinde în asemenea cas femeia, zice D. Thaller, și ce însemnează această situațiune intermediară și rău definită a unei dote, care nu este nici absorbită de creditorii, nici restituită soției? Dacă sumele aferente colocațiunii dotale sunt supuse consemnațiunii, dacă valorile revendicate sunt încredințate unui sequestru, ceea ce din partea mea nu știu de loc, pentru ce legea nu o spune?»¹⁾

Fiind ast-fel cert că după codicele nostru, femeia ca toți creditorii chirografari ai falitului cată a fi admisă la masa credală cu creanța ei întreagă mai înainte de a cere și obține separațiunea de bunuri, se naște întrebarea, cu ce va dovedi ea că bărbatul a primit banii ori valorile menționate în actul de căsătorie? În ce privește titlurile de credit și acțiunile societății comerciale proba se va face după art. 794 și cu registrele stabilimentelor publice sau a le societăților prin acțiuni, când va fi posibil. Despre sumele primite, legea tace așa că aplicând regula comună va trebui să cerem femeii, dacă primirea sumei nu este constatată prin însuși actul de căsătorie, o chitanță a bărbatului cu dată certă și semnată înainte de încetarea plăților, fără de care, de sigur, s'ar putea strecura în faliment o chitanță antidată și alcătuită, fără perceperea sumei, numai în scopul de a se profita cu ocazia liquidării. Este trist, însă, că în pătura comercianților noștri practica ne arată pe mulți din ei întocmindu-și acte dotale cu păzirea tuturor formelor legale și prevăzând în ele încasarea unor sume însemnate dar neprimate în realitate, tocmai în vederea falimentelor eventuale²⁾.

În ce privește controversa iscată asupra chestiunii noastre, nu este deci serioasă. Lacuna legii comerciale se poate complecta prin analiza tuturor dispozițiunilor secțiunii care se ocupă despre drepturile femeii falitului.

Dimitrie G. Maxim

Președintele secțiunii comerciale a Tribunalului Iași

1) Op. citat pag. 131.

2) Obiceiurile comercianților evreii este aproape notoriu de a se crea avantaje soției prin actul de căsătorie, stipulându-se primirea de către bărbat a unor capitaluri dotale inchipuite. Când se cercetează, însă, registrele celor căzuți în faliment, se vede adevărul și nici falitii nu tăgăduesc, în cele din urmă, actele lor deghisate. Codicele nou al falimentelor a înlăturat pe femeie de la concordat, mai ales din cauza acestor manopere, dar despre ele mă voi ocupa în un articol viitor.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, SECȚ.-UNITE

Audiența de la 20 Martie 1897

Președenția D-lui GR. LAHOVARI, Președinte

Direcțiunea generală a Căilor Ferate Române cu Saveta
 P. Bobuțeanu și alții

Expropriațiune pentru cauză de utilitate publică. — Deciziunea juriului. — Mențiune că s'a dat cu unanimitate de voturi nu cu majoritate. — Deciziune valabilă. — (Art. 49 din legea de expropriere).

In materie de expropriere, mențiunea că deciziunea juriului s'a dat cu unanimitate de voturi, iar nu cu majoritate, cum prescrie legea de expropriere, nu atrage nulitatea deciziunii.

Deciziunea No. 8/97. — Respins recursul făcut de direcțiunea generală a căilor ferate române contra deciziunii juriului de expropriere, și în contra ordonanței de executare a judeului director dupe lângă tribunalul județului Dorohoi, pronunțate în ziua de 22 Iunie 1896, în procesul cu Saveta P. Bobuțeanu și alții.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier D-Hanțescu.

S'a ascultat d-l avocat N. Brezeanu din partea recurentei direcțiuni, și în lipsa intimaților, în desvoltarea motivului de casare rămasă în divergință.

Curtea deliberând,

Asupra motivului rămas în divergință :

«Violarea articolului 49, combinat cu art. 53, din legea de expropriere, de oare ce deciziunea juriului fiind dată în unanimitate, s'a violat prin aceasta secretul deliberațiunii juriului».

Având în vedere că a.t. 49, aliniatul al doilea, din legea de expropriațiune pentru cauză de utilitate publică, prevede că juriul va fi cașă cătimea indemnisații cu majoritate de voturi ;

Că de aci reese că atunci când deciziunea juriului a fost dată cu unanimitate de voturi nu trebuie să se menționeze că s'a dat cu unanimitate ci cu majoritate de voturi ;

Considerând însă că mențiunea că deciziunea juriului s'a dat cu unanimitate de voturi nu poate atrage casarea acelei deciziunii, întru cât nici menționatul articol 49, nici vre o altă dispozițiune din legea de expropriere nu prescrie pedeapsă de nulitate pentru această mențiune eronată că deciziunea s'a dat cu unanimitate de voturi ;

Că dar motivul invocat este neintemeiat ;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

CURTEA DE APTEL DIN BUCUREȘTI, SECȚIUNEA I

Audiența de la 26 Martie 1897

Președenția D-lui G. E. SCHINA, Prim-Președinte

Deciziunea civilă No. 44

Gr. I. Periețeanu cu Eforia spitalelor civile din București.

Pensiune. — Eforia Spitalelor civile din București. — Funcționarii ei. — Dacă aș dreptul la pensie. — La ce vârstă. — Dispensă de vârstă.

Pensiune. — Drept. — Decădere de la un drept. — Dacă trebuie un text de lege pentru aceasta. — Dreptul

la pensie al funcționarilor Eforiei spitalelor civile din București. — Dacă poate fi exercitat numai pe timpul funcțiunii saș și mai târziu.

1) Funcționarii Eforiei spitalelor civile din București, aș dreptul la o pensie de retragere la etatea de 50 de ani impliniți.

Sunt dispensați de condiția de vârstă cei cari nu mai pot funcționa din cauză de boală.

2) Decăderile de la un drept neputându-se presupune ci ele trebuind să resulle dintr'un anume text de lege, exercitarea unui drept, dacă nu este restrânsă într'un termen anume limitat printr'o dispozițiune specială a vre unei legi, poate fi invocată tot timpul prevăzut pentru acțiune.

Ast-fel, un funcționar al Eforiei spitalelor civile din București poate să-și ceară dreptul seă la pensie nu numai fiind încă în funcțiune, ci și mai târziu, întru cât regulamentul pentru pensiea funcționarilor acelei Eforii nu prevede un anume termen limitat pentru exercitarea dreptului la pensie.

S'aș ascultat : d-nii avocați Al. Djuvara și N. Durma, din partea apelantului Gr. I. Periețeanu, precum și d-l avocat I. N. Iancovescu, din partea Eforiei spitalelor civile din București, intimată.

Curtea deliberând,

Având în vedere apelul făcut de d-nu Periețeanu în contra sentinței No. 303/95 a trib. Ilfov, secția I, prin care tinde la reformarea acestei sentințe și admiterea cererilor sale coprinse în acțiunea introductivă de instanță ;

Considerând că cererile apelantului consistă în condamnarea foriei spitalelor civile din București la plata unei sume reprezentând pensiea ce i se cuvine de la 22 Iulie 1889 până în prezent pentru diferite funcțiuni ce a ocupat în acea administrațiune a unei pensii pe viitor de 110 lei pe lună, precum și la 6500 lei daune interes.

Considerând că din certificatul No. 3321/91 al Eforiei Spitalelor civile se constată că apelantele Gr. Periețeanu a fost în serviciul Eforiei de la 1 Iunie 1880 până la 22 Iulie 1889 ;

Considerând că după dispozițiile regulamentului asupra pensiunilor funcționarilor acestei Eforii din 1880 impiegații seă, aș dreptul la o pensie de retragere la etatea de 50 ani impliniți, că titularul care se constată că numai este în stare de a funcționa din cauza sănătăței este dispensat de condiția vârstei (art. 2, 3 și 4).

Având în vedere că din certificatul No. 16/96 al serviciului consultațiilor gratuite al spitalului Colțea precum și din martoriul audiați de Curte în ședința de la 8 Iunie 1896 rezultă că apelantele Gr. I. Periețeanu suferă de boală de ochi încă din 1887 adică cu 2 ani anteriori timpului când a părăsit serviciul Eforiei ;

Considerând că martorul S. Apostoleanu între altele declară că ducându-se în anul 1887 la moșia d-lui Djuvara din jud. Brăila a văzut pe apelante care suferea de ochi că l'a mai văzut în diferite rinduri acolo ; căutându-se de această boală și că în anul 1889 era tot suferind cea ce l'punea în imposibilitate de a mai lucra ;

Considerând depoziția martorului T. Ștefănescu care a arătat că fiind și densus în serviciul Eforiei a cunoscut pe apelante încă din 1888 și că știe că purta ochelari adăogând că în epoca intrărei sale ca registator al Eforiei era sănătos ;

Considerând în fine depoziția martorului Scupievski care a declarat că a cunoscut pe apelantele Periețeanu încă de la 1885 și știe că suferea de ochi și că căt-va timp era așa de rău că umbla pe dibuite ;

Considerând că în anul 1889 starea sănătăței apelan-

TRIBUNALUL JUDEȚULUI IAȘI, SECȚIUNEA II

Audiența de la 19 Noiembrie 1896

Președinția D-lui D. G. M A X I M, Președinte

Sentința civilă No. 275

Doctorul N. Chrisochehalis cere a se pune sub interdicție d-na Maria Petrov.

Consiliu judiciar. — Interdicție. — Motive de escludere din consiliul judiciar. — Limitate prin lege.

Interdicție. — Ce este interdicția. — Cauzele de interdicție. — Ce trebuie să constate judecata pentru a admite interdicția unei persoane. — Imbecilitate. — Sminteală. — Nebunie furioasă.

1) Tribunalul nu poate crea de la sine alte motive de escludere din consiliul de familie, afară de cele indicate de lege.

Ast-fel nu poate fi exclus un membru dintr'un consiliu de familie format cu ocaziunea cererii de punere sub interdicție a unei persoane, pe motiv că ar avea animosități contra acelei persoane, sau că nu ar cunoaște-o în destul.

2) Interdicția este o măsură care ridică unei persoane administrațiunea bunurilor sale, care poate să ridice și libertatea persoanei, imprimând un fel de umilire și deconsiderare persoanei lovită, și o ast-fel de măsură gravă nu poate fi luată de tribunale de cât atunci când acte esteriore o fac necesară, și pentru acte anume determinate de lege, enumerate în articolul 435 din codul civil și cari sunt: o stare obicinuită de imbecilitate, sminteală sau nebunie cu furie. De aci rezultă că reala și unica cauză a interdicției este lipsa rațiunii și a liberului arbitru, rezultând din starea facultăților mintale.

Ast-fel, de și pentru știința medicală o turburare parțială sau chiar limitată poate să constituie starea de alienațiune mintală, totuși față cu spiritul legii, judecata cată să examineze această stare sub dublul raport al interesului privat al persoanei și al familiei și sub acel al interesului public, și deci să admită cererea numai atunci când în realitate persoana este incapabilă de a se guverna, și să respingă o asemenea cerere când va constata că persoana a cărei interdicție se cere conservă memoria afacerilor, o aptitudine îndestulătoare pentru ași administra bunurile și ași dirige persoana sa în acțele ordinare ale vieții.

S'a ascultat: d-l avocat Savel I. Manu, din partea reclamantului Doctor N. Chrisochehalis, susținând cererea de a fi pusă sub interdicție d-na Maria Petrov, precum și d-nii avocați Ilie Ghiulea și Daniel Ciolan, din partea pârâtei Maria Petrov, în combateri.

S'a ascultat d-l prim-procuror I. Caracaș, care a cerut ca d-na Maria Petrov să fie pusă sub consiliu judiciar.

Tribunalul deliberând,

Asupra acțiunii pornită de către Doctorul N. Chrisochehalis prin care în calitate de nepot de soră tinde a se pune sub interdicție pe d-na Maria Petrov, văduvă, proprietară, domiciliată în Iași strada Ghica-Vodă;

Având în vedere că prin cererea sa, reclamantele articulează ca motive ale interdicției faptul că d-na Petrov suferă de mai mulți ani de desichilibrare a fa-

tului din complexul acestor depoziții reese că era alterată într'un ast-fel de grad în cât era în imposibilitate de a continua esecutarea funcțiunei sale; că așa fiind, de și la această epocă nu avea încă etatea de 50 ani totuși din cauză de boală constatată densusul putea ca pensionar să beneficieze de dispensa etăței ast-fel cum dispune art. IV din citatul regulament;

Având în vedere că administrarea unei contra probe, reprezentantul Eforiei spit. civile, în urma cererii de a le admite martori și a amânării cauzei din cauza neprezentării listei de martori a renunțat la densusul ceia ce rezultă din audiența Curței de la 15 Februarie a. c. mărginindu-se a produce în instanța de azi mai multe certificate, cari, neavând caracterul unor probe legale și ca atari inoposante, esaminarea lor devine cu totul inutilă;

Considerând că reprezentantul Eforiei obiectă că acțiunea apelantului ne fiind făcută pe când se afla încă în funcțiune ci mult mai târziu, doi ani în urma încetării sale de a funcționa în 1891, densusul e decăzut din dreptul său de a cere pensiunea;

Considerând că esecutarea unui drept nefiind restrânsă într'un termen anume limitat printr'o dispozițiune specială a vre-unei legi, densusul poate fi invocat tot timpul prevăzută acțiunii, de altminterlea decăderile de la un drept nu se pot presupune, ci ele trebuiesc a resulta dintr'un anume text de lege ceia ce nu s'a putut invoca în specie;

Considerând că în zadar invoacă textul art. 8 din regulamentul pensiunii, pentru a susține că cererea trebuie făcută în timpul funcțiunii, căci dacă regulamentul întrebuițează cuvântul de *continuu* nu poate a fișa timpul când întrebuițează cererea ci pentru a indica epoca când s'a produs accidentul grav de care se menționează prin acest text;

In ce privește quantumul pensiunei;

Considerând că din certificatul Eforiei sus menționat rezultă că apelantele Periețeanu a servit Eforiei timp de 9 ani și că ultimul său salariu a fost de 300 lei pe lună;

Având în vedere dispozițiile art. 6 al. a și d din regulamentul pensiunilor, care dispune că pentru un serviciu de 8 ani impliniți, pensiunea va fi de 2 din 3 părți din cel din urmă tratament de 8 ani 4 se va adăoga la pensiunea încă a 90-a parte din tratament; că așa fiind pensiunea ce se cuvine apelantului este de 110 lei pe lună;

Având în vedere că dreptul la pensiune al apelantului nu poate fi considerat de cât la epoca când densusul a făcut cererea formală Eforiei, adică de la 22 Iunie 1891 fapt recunoscut chiar de reprezentantul Eforiei, iar nu de la epoca părăsirii serviciului la 1889 de către apelante;

Considerând că de la 22 Iunie 1891, și până la epoca pronunțării deciziunii de față se cuvine apelantului o sumă reprezentând pensiunea sa pe timp de 5 ani 8 luni și 4 zile.

Considerând că luându-se în seamă nenumăratele înfățișări și cheltueli ocazionate cu producerea martorilor, Curtea fixează spele de instanță la suma de 500 lei.

Pentru aceste motive, Curtea admite apelul făcut de G. Periețeanu în contra sentinței cu No. 303 din 1895 a tribunalului Ilfov sec. I;

Reformează menționata sentință;

Admite acțiunea intentată de apelant în contra Eforiei spitalelor civile din București și în consecință;

Condamnă pe Eforia spitalelor civile din București să plătească d-lui G. Periețeanu suma ce i se cuvine ca pensiune socotită a una sută zece (110) lei pe lună pe timp de 5 ani, opt luni și 4 zile adică de la 22 Iunie 1891 până la data acestei deciziunii, iar de la această dată în viitor să își servească lunar o asemenea pensiune de una sută zece (110) lei;

(ss) G. E. Schina, C. R. Manolescu, A. Atanasovici

(ss) Grefier, N. Brătianu.

cultăților sale mintale, că este în stare de sminteală, care provoacă risipa averei sale și o face incapabilă de a o administra;

Considerând că tribunalul, față cu o asemenea cerere procedând la îndeplinirea cerințelor legii, a dispus convocarea Consiliului de familie, compus din rude și persoane arătate prin acțiune, a ascultat părerea acestui Consiliu și a trei medici în ce privește starea mintală a pârâtei, a supus-o la două interogatorii, constatând răspunsurile prin procese-verbale atașate la dosar și a ascultat mai mulți martori, propuși de ambele părți, a căror depuneri consemnate prin procese-verbale s'au atașat de asemenea la dosar;

Considerând că în urma anchetelor și desbaterilor urmate, reese că reclamantele în sprijinirea cererei sale de interdicțiune se bazează pe faptul că d-na Petrov în urma morții soțului ei Majorul Petrov, decedat în anul, ia rămas bonuri și bani în sumă de 16000 lei o casă pe care o stăpânește astăzi și o vie în valoare de 6000 lei, că vânzând via și cumpărând maidanul Golia din acest oraș cu suma de 12000 lei, a făcut mai întâi în anul curent o datorie ipotecară asupra acestui maidan pentru suma de 6000 lei, și în urmă la vindut evreului Agatstein cu suma de 15000 lei, dând în întregime această sumă și o alta de 2000 lei, fără înscris și deci fără nici o garanție lui G. M. Veronas, comerciant grec din localitate, cu care petrece și viețuește în concubinaj și prin ademenirile căruia, pârâta, ce se află în o vârstă înaintată, a făcut și alte împrumuturi și a cercat în mai multe rânduri să vândă casa, singura avere ce mai are afară de pensia de 150 lei ce primește lunar cu drepturile defunctului ei soț;

Considerând că tribunalul a constatat prin jurnalul No. 4092 că Consiliul de familie este regulat compus, întru cât pârâta n'are alte rude mai apropiate, încetând afinitatea rudelor ce numita a mai avut după soțul ei prin moartea acestuia și neputând cere nulitatea deliberațiunei Consiliului sub pretextul că unii din membrii Consiliului și în special d-l Const. Arhiri ar avea animositate contra ei, și parte dintr'înșii n'ar cunoaște-o suficient pentru a statua în cunoștință de cauză, tribunalele neputând să creadă de la sine alte motive de excludere din Consiliul de familie afară de cele indicate de lege;

Considerând că deliberațiunea consiliului de la 10 August curent, consemnată în procesul-verbal redactat în aceeași zi rezultă că motivul pentru care cere interdicțiunea pârâtei reise din aceeași vânzare a maidanului Golia și din darea fără garanție și înscris lui Veronas a sumei menționate precum și din încercarea vânzării casei;

Considerând că din actul medico-legal cu data de 24 August, încheiat de către domnii doctori Theodor Stihl, Ștefan Passa și Niculae Apotecker, însărcinați de tribunal cu examinarea stărei mintale a pârâtei rezultă că d-lor prezentându-se la domiciliul pârâtei în dimineața

de 21 August, au observat, după salutul obicinuit, precum se exprimă în citatul act arterele ei temporale șerpuiunde și deposite trophacee la articulațiunile mâinilor și a degetelor, ceea ce ar pune în evidență o arterosclerosă avansată, îmbrăcămintea simplă, un corset fashionabil și usat pe un scaun, pe un alt scaun o fustă de interior elegantă de mătase galbenă cu dantele negre și cu papuci de piele roșie în picioare; și conversând apoi cu pârâta timp de cinci sferturi de oră, precum arată în acelaș act, ea le-a răspuns că are vârsta de 50 ani că a trăit în căsătorie cu Majorul Petrov, că n'a fost bolnavă, că mănâncă și doarme bine suferind numai de constipație și une-ori de durere de cap, că timp de un an în urmă a suferit de o boală nervoasă, că nu abuzează de alcoolice, că nu face voiajuri, că diferite împrejurări a determinat-o a își schimba prietenii, că a făcut destule sacrificii pentru familia sa, putând să dispună cum vrea de avutul ca una ce n'are copii, că a făcut binefaceri, că a vut relații cu Veronas, care ia și restituit 3000 lei bani împrumutați, îngrijind zilnic de dânsa, că nu se gândește a înstreina casa ce ia rămas după cum a vândut maidanul Golia pe care l'a cumpărat cu parte din cei 16000 lei în bonuri ce a avut după moartea soțului ei și cu suma eșită din vânzarea viei;

Considerând în urma acestei observațiuni succinte d-nii medici-experți, se cred îndrituiți a concluda în raportul lor: că față cu vârsta înaintată a pârâtei, tendința ei spre a părea mai juvenielă, precum boitul și încreștitul părului, fardul, culorile deschise ale hainelor și relațiunile cu persoane bărbățești tinere, denotă o stare *histeropată* datorită degenerărei senile; și în acelaș timp arterosclerosă, repetarea detaliurilor neimportante, uitarea, durerile de cap repetate, constipația, denotă, după d-lor o stare de ramoliment cerebral sau *imbecilitate senilă*, care durează de mai mult timp și care până la atacul de apoplexie ce pretind că l'a avut în 1895 se găsea într'un stadiu lent și de atunci încoace ia un caracter din ce în ce mai acut, așa că s'ar afla în absolută imposibilitate a își administra averea ei, pentru care motive citații experți arată că sunt de părere a fi pusă sub interdicțiune;

Considerând că interdicțiunea este o măsură care ridică unei persoane administrațiunea bunurilor sale, care poate să ridice și libertatea persoanei, imprimând un fel de umilire și deconsiderare persoanei lovită, că deci această măsură gravă nu poate fi luată de tribunale de cât atunci când acte exterioare o fac necesară și pentru acte anume determinate de lege, că art. 435 din codicele civil enumeră și caracterizează diversele cazuri care pot să motiveze interdicțiunea, o stare obicinuită de imbecilitate, sminteală sau nebunie cu furie; că astfel, în definitiv, cauza reală și unică a interdicțiunei este lipsa rațiunei și a liberului arbitru, rezultând din starea facultăților mintale și deci judecata din cele constatate trebuie să deducă dacă persoana a cărei interdicțiune

să cere conservă memoria afacerilor, o aptitudine îndestulătoare pentru a-și administra bunurile și a dirige persoana sa în actele ordinare ale vieții;

Considerând că de și pentru știința medicală o tulburare parțială sau chiar limitată poate să constituie starea de alienațiune mintală, totuși față cu spiritul legii, judecata cată să examineze această stare sub dublul raport al interesului privat al persoanei și al familiei și sub acel al interesului public, și deci să admită cererea numai atunci când în realitate persoana este incapabilă de a se guverna, așa că dacă cu toate tulburările constatate ea nu se află într'o stare anormală obicnuită și inteligența este încă îndestulătoare, cererea urmează a fi respinsă;

Considerând că de și actul medico-legal constată că pârâta se află în același timp în stare de isterie și imbecilitate, această părere nu este suverană și putând fi supusă discuțiunei, tribunalul față cu interogatoriile pârâtei și cu depunerile martorilor ascultați, găsește, în primul loc că anqueta medicală a confundat arteroscleroza, repetarea detaliurilor, uitarea, durerea de cap și unele acte rău înțelese sau rău raportate, ce constată experții, în cinei sferturi de oră, cu adevăratele desordine ale imbecilității senile și cari după toți autorii se manifestă nu numai prin slăbirea contractilității mușculare și a mânelor ci și prin îndoirea genuchilor și a corpului, prin o stare de excitare semi-maniacă, frică nevoluntară, amenințări, injurii asupra tuturor, perderea noțiunei timpului și a locului, vorbirea singură și pe acelaș ton, respunsuri scurte incoherente, neputința asocierei ideilor și o ascultare în determinațiunii de motive rău apropiate, fără a se folosi ca cel sănătos de noțiunile câștigate, simptome care ast-fel distrug în individ gradul de lumină și descernă înainte pentru a distinge binele de rău. (Legend du Saulle, Médecine legale pag. 1065; Vibert, Médecine legale, 1896 pag. 717). Dealtmintrelea nici nu este de mirat că anqueta a dat asemenea diagnostic medico-legal, pentru că în contra tuturor regulilor s'a pronunțat numai după o singură examinare și un interogator, fără a se studia antecedentele hereditare, fără un examen cât de superficial al stărei somatice, menit să dea adesea note caracteristice și fără a se lua informațiunii ce erau absolut necesare, precum era cea privitoare la boala pârâtei din 1895, despre care anqueta s'a mulțumit s'o ea fără control din auzite și să califice această boală ca atac de apoplexie, pe când dacă s'ar fi întrebat pe doctorul Riegler, curantul pacienței s'ar fi aflat că în realitate ea a suferit de o simplă paralizie facială, de scurtă durată, ca consecință a unei congestiuni și fără influență asupra stărei mintale, după cum a arătat acelaș doctor sub prestare de jurământ înainte tribunalului, știindu se mai ales cât de variate sunt cauzele acestei maladii, atribuit în special frigului. (Vibert, aceeași operă pag. 717—726, Charcot et Bouchard Médecine vol. VI pag. 857). În adevăr, după știință este foarte dificil a clasă starea mintală a unei persoane în

vristă, dar precum este știut că din punctul de vedere medico-legal imbecilitatea senilă se denotă prin o lipsă de voință și activitate, prin neputința dirigerii singure a persoanei și a avutului ei, tribunalul găsește că d-na Petrov este departe de o asemenea situațiune, ca una ce-și dă seamă de actele sale, respunzând cu toată seriositatea minței la întrebările ce i se pun și motivând în raport cu starea sa culturală toate actele vieții sale. Care sunt faptele din care experții deduc că pârâta se află în o stare ast-fel, prin slăbiciunea organelor destinate la manifestarea gândirei, în cât este neapță a se ridica la cunoștințele și rațiunea comună persoanelor de aceeași vârstă, de același rang și de aceeași educațiune ca și dânsa? Tot ceea ce ar părea straniu este împrejurarea că a dat fără înscris și garanție amantului ei suma prinsă din vânzarea maidanului. Ori acest singur act poate să denote o pasiune, o decisiune greșită în momente date, după cum și dovedește chiar acțiunea ce a introdus-o contra amantului ei la 6 August, pentru restituirea acelei sumi, ce declară că 'i-a luat-o prin manopere doiloase. (Dos. acestei secțiuni No. 1330/96). Dar de unde reese imbecilitatea constatată de medicii experți care după cum se știe este o stare nenorocită a individului la care de abia se vîd și într'un grad foarte slab câteva idei necomplete, câte-va lumini de simțiminte morale? Din depunerile martorilor ascultați: profesorul Rașcu, Maria Ionole, Căpitan Drăgulănescu, Sevastia Nebuneli, Vasile Jijie, Ana Wolfsohn și alții rezultă că pârâta are toată rațiunea, păstrează și astăzi relațiunile ce le avea mai înainte, este primită în case onorabile, cheltuește cu botezuri și alte binefaceri pentru familia sa și dacă a avut relațiuni cu numitul Veronas precum arată fosta sa servitoare, Safta Botez și precum nici nu neagă pârâta însăși și chiar dacă a dat acestuia o sumă de bani sub imperiul pasiunei să în urma unor manopere exercitate contra'i, aceste singure fapte nu pot determina imbecilitatea;

Considerînd apoi că anqueta medicală s'a pronunțat pripit stabilind că pârâta suferă și de isterie, într'un grad de intensitate care o face să peardă conștiința actelor sale, pentru că dacă starea isterică ca toate afecțiunile ce excită sistemul nervos poate să atingă mai mult sau mai puțin inteligența și poate chiar conduce la imbecilitate, în general, constatarea stărei isterice după variatele ei forme este necompletă dacă medicul se mărginește a o înregistra numai după împrejurarea unor relațiuni sexuale nepotrivite, după cochetăria ne-naturală unei vârste anumite sau după culoarea hainelor fără a cerceta dacă nu cauza, cel puțin ocaziunea în starea anatomică și funcționarea organelor generatorii, fără a studia starea mintală a individului nu numai în momentul examenului, dar încă în momentul când actele au fost săvârșite. Ori, d-nii experți, cari trag concluziunea lor, mai ales din faptul relațiunilor pârâtei cu Veronas, nu s'au ocupat de antecedente, de manifestațiunile somatice, n'au cercetat dacă ea a sacrificat bani

pentru amantul ei spre a conserva cu orî ce preț o legătură fantastică în satisfacerea unei impulsii anormale, sau dacă ea a fost ademenită prin promisiuni de căsătorie ori alte manopere la care ar fi putut ceda o persoană chiar lipsită de cea mai mică desordine a stărei mintale. (Briand et Chaudé, *Medicine legale* III pag. 142, Vibert, pag. 705). Nu cercetează în fine dacă ea prezintă accidentele comune femeii isterice ajunse în vrâstă ca: stigmatе fizice, hemianistisie, retricismul câmpului visual, tristețea și melancolia, și ceea ce este mai mult, în desacord cu toți autorii, d-nii experți în susținerea părerii lor, susțin că pârâta spune neadevăr arătând că i se suprimă uneori luni întregi epocile menstruale ceea ce n'ar fi posibil după d-lor. (Gilles de la Tourette, *L'Histerie*, 1891, pag. 554; Le-grand du Saulle op. cit. pag. 800). Și în tot cazul dacă am considera pârâta isterică chiar în lipsa unor simptome fizice, care după știința medicală nu sunt în raport la isterici cu starea mintală, și basându ne deci numai pe gustul ei straniu de a se farda și a cocheta la o vîrstă mai înaintată, după cum a făcut d-nii experți, totuși s'a dovedit în instanță că ea n'a pierdut inteligența, că dacă i s'a slăbit memoria la vîrsta sa, aceasta n'o împiedică până acum a se conduce în societate și a și administra averea de care și dă cu prisosință seamă, susținînd necontentit că nu voește se vîndă casa ce ia rămas, arătînd cu precizie ce a făcut cu banii prinși din vînzarea viei și a maidanului ce le-a avut și explicînd cele mai mici detalii privitoare la viața sa și actele sale civile;

Considerînd, în fine, că relațiunile și ușurința cu care pârâta a împrumutat cu o sumă însemnată pe fostul ei amant nu poate fi suficientă pentru a motiva interdicțiunea sa și punerea ei sub un consiliu judiciar, pentru că aceste relațiuni deși contrastează cu onorabilitatea și antecedentele pârâtei, nu acuză singure o alterațiune sau cel puțin o slăbiciune a facultăților ei mintale într'un grad ast-fel ca să necesiteze o protecțiune deosebită a legii, tribunalul găsind că dacă în realitate ea a plasat rău banii săi împrumutînd pe Veronas, în interesul comericiului acestuia, ast-fel după cum s'a pretins în instanță, ceea ce se poate întîmpla ori cărei persoane puțin scrupuloasă în administrația averii, totuși ea n'a rămas sub dominațiunea amantului ei așa ca să se poată abusa de dînsa, căci ancheta a dovedit că s'a opus cu desăvîrșire să vîndă casa, persistînd în această idee cu toată stăruința repetată a numitului, chiar în urma împrumutului a unei sume mai mici ce a făcut la un bancher din localitate, căruia i-a și spus despre această intențiune; că chiar în timpul cât avea relațiunile menționate, a făcut reparațiuni la casa de mai multe mii de lei, s'a restrîns în cheltuei, locuind numai în câte-va camere și dînd cu chirie restul casei, rudei sale d-lui Arhiri, ajutînd pe rudele sale în mai multe rînduri, făcînd binefaceri nu pentru lauda lumii precum arată ea însăși la interogator, garan-

tînd și apoi plătind o datorie de 300 lei a nepotului său doctorul Chrisokefal, nu mai departe de cît patru luni dupe ce dînsul a introdus acțiunea de față;

Considerînd, în fine, că Maria Petrov arată la interogator să că această cerere a fost efectuată pentru că dînsa n'a mai voit să dea bani reclamantului și în sprijinirea acestei aserțiuni înfățișează în instanță mai multe scrisori ale soților Chrisokefal, din care reiese că aceștia pe lângă dojenile ce i fac pentru vînzarea maidanului și răsipa banilor cu grecul, îi mai impută că face sacrificii numai pentru străini, că nu ajută rudele și lor nu le dă bani spre a și cumpăra patru cai și o trăsură;

Vîzînd, apoi, că dacă pârâta și poate dirige singură persoana, în ce privește averea, numirea unui administrator ar fi numai de a i îngreua mijloacele de traiu prin cheltueli ce s'ar efectua cu administrațiunea, fiind necontestat că pârâta n'are de cît o singură casă și o mică pensiune lunară inalienabilă, așa că din toate punctele de vedere tribunalul apreciază că cererea de interdicțiune este neintemeiată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Președinte în unire în parte cu concluziunile d-lui prim procuror, respinge etc.

(ss) D. G. Maxim, G. Grupenschi, A. N. Gane

INFORMATIUNI

D-l C. Ștefănescu, unul din cei mai buni ajutoari de grefă la trib. Ilfov, a fost avansat ca Grefier la secțiunea comercială în locul d-lui Ciuley, care s'a retras îmbrățișînd cariera de avocat. Felicitările noastre.

BIBLIOGRAFIE

A apărut 2 volume :

TRATAT TEORETIC ȘI PRACTIC
DE
PROCEDURA CIVILA
DE
DIMITRIE CHEBAPCI
Doctor în drept, Avocat

Primul volum conține: **Legea judecătoriilor de pace, acțiunile posesorie, acțiunea de revendicare, regulamentul de hotărnicii, legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică.**

Volumul al II-lea conține :

ESECUȚIUNEA SILITA

Ambele volume fiind de mare folos, magistraților, avocaților și studenților în drept, ele se găsesc de vînzare la autor *str. Plantelor No. 39*, și se pot procura în urma unei scrisori și a înaintării costului prin mandat poștal.

Fie care volum costă 12 lei; ambele vol. 24 lei